

Tornion kaupunkistrategia 2017-2021

10.1.2018



Hyväksytty

Kaupunginvaltuusto xx.xx § xx

Kaupunginhallitus xx.xx § xx

LUONNOS




TORNIOHAPARANDA
KANSAINVÄLINEN KOHTAUSPAIKKA

SISÄLLYSLUETTELO

1. ESIPUHE.....	2
2. JOHDANTO.....	3
3. TOIMINTAYMPÄRISTÖN LÄHTÖKOHDAT.....	4
4. TORNION KAUPUNGIN STRATEGIAPERUSTA.....	5
4.1. Tornion kaupungin toiminta-ajatus.....	5
4.2. Tornion kaupungin visio 2027.....	5
4.3. Tornion kaupungin toimintaperiaatteet.....	5
5. VALTUUSTOKAUDEN STRATEGISET TAVOITTEET 2017-2021.....	6
5.1. Vetovoimainen rajakaupunki.....	6
5.2. Toimivat ja uudistuvat palvelut.....	7
5.3. Onnellinen ja osallistuva torniolainen.....	8
5.4. Toimiva kaupunkikonserni.....	9
6. TORNION KAUPUNGIN KÄRKIHANKKEET.....	9
7. KAUPUNKISTRATEGIAN TOIMEENPANO, SEURANTA JA ARVIOINTI.....	11



1. ESIPUHE

Täydentyy



2. JOHDANTO

Tornion kaupunkistrategia 2017-2021 on kaupungin tärkein johtamista ja toimintaa ohjaava strategiatason asiakirja (päästrategia), jossa valtuusto päättää kaupungin toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kaupungin toimintaa johdetaan valtuuston hyväksymän kaupunkistrategian mukaisesti. Kaupungin talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kaupunkistrategiaa ja edellytykset kaupungin tehtävien hoitamiseen turvataan.

Tornion kaupunkistrategiassa on koottu yhteen kaupungin kehittämisen päälinjaukset ja painopisteet valtuustokaudeksi 2017-2021 sekä pitkän aikavälin suuntaviivat vuoteen 2027. Kaupunkistrategiassa linjattujen toimenpiteiden avulla edistetään torniolaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta, vahvistetaan kaupungin elinvoimaa vastaamalla toimintaympäristön ajankohtaisiin haasteisiin, kehitetään ja uudistetaan palveluja sekä kaupunkikonsernia. Tornion kaupunkistrategiaa tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

Tornion kaupunkistrategian uudistamistyö aloitettiin keväällä 2017 arvioimalla valtuustokauden 2013-2017 ja Tornion kaupunkistrategian 2014-2017 toteutumista sekä toimintaympäristöä. Varsinaisesti työ käynnistettiin 21.6.2017, kun kaupunginhallitus nimesi kaupunkistrategialle ohjausryhmän. Ohjausryhmän puheenjohtajaksi nimettiin kaupunginvaltuuston puheenjohtaja ja sihteeriksi kehitysjohtaja.

Ohjausryhmän kokoonpano:			
Katri Kulmuni	kv:n pj. / pj.	Timo Nousiainen	kaupunginjohtaja
Markku Ponkala	kv:n 1. vpj. / vpj.	Sampo Kangastalo	kehitysjohtaja siht.
Sauli Hyöppinen	kv:n 2. vpj.	Markus Kannala	tekninen johtaja
Janne Olsen	kv:n 3. vpj.	Ilkka Halmkrona	sivistystoimenjohtaja
Pekka Pelttari	kh:n pj.	Leena Karjalainen	perusturvajohtaja
Ilkka Kapraali	kh:n 1. vpj.	Anne Vuorjoki	talousjohtaja
Markku Taramaa	kh:n 2. vpj.	Anja Huhtanen	henkilöstöpäällikkö
		Leena Meriläinen	hallintopäällikkö
		Hannu Markkula	kaupunginlakimies

Syksyllä 2017 strategiaprosessia vietiin eteenpäin kuudella työpajalla (8.9., 20.9., 12.10., 23.10., 14.11., 27.11.), joihin osallistuivat kaupunginvaltuutetut ja Tornion kaupungin esimiehet. Ulkopuolisena resurssina hyödynnettiin USO4 –hanketta (Uuden sukupolven organisaatiot) ja ARTTU2 -hankkeen aineistoja. Kuntalaisille toteutettiin otakantaa.fi -palvelun kautta sähköinen kysely (9.10.-5.11.2017), johon saatiin 129 vastausta. Tornion Seminaarin ja Hannulan esikoululaiset työstivät omat näkemyksensä tulevaisuuden Tornioista sekä kirjallisesti että kuvallisesti. Valtuustoinfoissa ja esimiespäivillä käsiteltiin kaupunkistrategian laatimistilannetta useaan eri otteeseen koko strategiaprosessin ajan.

Kaupunginhallitus asetti kokouksessaan 15.1.2018 strategialuonnoksen nähtäville ajalle 16.1.-2.2. otakantaa.fi -palveluun. Strategialuonnokseen saatiin xxx kommenttia. Lisäksi strategialuonnosta esiteltiin kaupunkilaisille avoimessa yleisötilaisuudessa 18.1.2018.

Ohjausryhmä kokoontui strategiaprosessin yhteydessä kuusi kertaa (24.8.2017, 2.10., 30.10., 4.12., 8.1.2018, tulossa 12.2.).

Yhteistyötoimikunta käsitteli kaupunkistrategiaa xx.xx.2018 ja kaupunginvaltuusto hyväksyi Tornion kaupunkistrategian xx.xx.2018.



3. TOIMINTAYMPÄRISTÖN LÄHTÖKOHDAT

Tornion kaupunkistrategian uudistamisen yhteydessä on arvioitu toimintaympäristön muutosvoimia, jotka vaikuttavat Tornion kaupungin elinvoimaan lähivuosina. Muuttuvan toimintaympäristön hallinta edellyttää kaupungilta jatkuvaa uudistumiskykyä.

Hallinnon ja lainsäädännön muutokset kuten uusi kuntalaki (410/2015) sekä valmisteilla oleva maakunta- ja sote-uudistus (voimaan 1.1.2020-) muuttavat ja haastavat kuntien tehtäväkenttää, palvelurakenteita, taloutta, johtamista sekä päätöksentekoa oleellisesti. Konserni- ja verkostojohtaminen korostuvat. Meri-Lapissa on lisäksi valmisteilla sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisyritys alueen kuntien ja yksityisen toimijan kesken. Meri-Lapin sote-ratkaisu on toteutuessaan poikkeuksellinen koko maan mittakaavassa. Omat haasteensa lainsäädäntöön tuovat mm. EU-sääntely ja Brexitin vaikutukset koko Euroopan Unionin jäsenmaiden toimintaan (esim. aluekehitysrahoitus).

Julkisen talous on Suomessa alijäämäinen, vaikka talous onkin hieman piristynyt. Teollisuuden rakennemuutos, työikäisen väestön väheneminen sekä väestön ikääntymisestä johtuva eläke-, terveydenhuolto- ja pitkäaikaismenojen kasvu lisäävät julkisen talouden kuormitusta pitkälle tulevaisuuteen. Myös Torniossa kaupungin ja konsernin talous edellyttää tasapainottamista sekä käyttötalouden ja investointien hallintaa.

Elinkeinoelämän näkymät ovat Suomessa parantuneet, talous on kasvussa ja sen ennakoidaan kasvavan myös tulevina vuosina. Lapissa kasvu on ollut voimakasta erityisesti matkailun toimialalla, mutta myös metalli- ja metsäteollisuuden näkymät ovat parantuneet. Tämän lisäksi Torniossa ja lähialueilla LNG, bio- ja kiertotalous, uusiutuvat energiaratkaisut sekä logistiikka ovat potentiaalisia kasvualoja. Väestön ikääntymisestä johtuen myös hyvinvointi- ja hoiva-ala tulee kasvamaan nykyisestä merkittävästi.

Suomi erilaistuu alueellisesti. Väestö ja toiminnot (palvelut, työpaikat, koulutus, aluehallinto ja päätöksenteko) kasautuvat Suomessa muutamiiin kaupunkikeskuksiin. Kehityskuva on globaali, mutta sitä vauhditetaan Suomessa myös kansallisesti. Lapissa Kemi-Tornion seutu on Rovaniemen ohella maakuntakeskus. Kansallisella tasolla Kemi ja Tornio ovat seutukaupunkeja. Toimintaympäristön muutos haastaa kaikkia Suomen seutukaupunkeja etsimään ja löytämään uusia elinkeinoelämän kasvualoja oman elinvoimansa turvaamiseksi, jotta ne pysyvät myös jatkossa kilpailukykyisinä kaupunkiseutuina.

Väestö ikääntyy ja syntyvyys on alhainen. Väestön ikääntyminen koskettaa lähes kaikkia Suomen kuntia ja maan syntyvyys on alhaisempaa kuin kertaakaan aiemmin sitten 1800-luvun lopun nälkävuosien. Koko maan väkiluku kasvaa ainoastaan maahanmuuton ansiosta. Vastaava kehityskuva on myös Torniossa, jossa syntyvyys on pienentynyt viime vuosina huomattavasti, kuolleisuus kasvaa ja kuntien välinen nettomuutto on ollut pitkään negatiivista. Mikäli väestönkehitys jatkuu vastaavana lähivuodet, vaikuttaa se kaupungin elinvoimaan ja toimintoihin laajalti (mm. talous, palvelut, työvoiman saatavuus).

Torniolaisten terveydentila on keskimäärin hyvä verrattuna muihin Lapin maakunnan asukkaisiin, mutta sosioekonomiset terveyserot ovat suuria kunnan sisällä. Kelan sairastavuusindeksi on pysynyt jo pitkään hieman keskiarvoa korkeammalla ja kansantauteja (diabetes, sydämen vajaatoiminta, nivelreuma, astma, verenpainetauti, sepelvaltimotauti) esiintyy keskiarvoa enemmän. Vaikka moni torniolainen voi hyvin, osalle kasaantuu terveyteen ja elinoloihin liittyviä ongelmia. Haasteena onkin väestön terveyserojen kasvaminen väestö- ja ikäryhmien kesken. Lasten suun terveyden huononeminen ja ylipainon riskitekijöitä ovat vanhempien ja lasten elintavat ja terveystottumukset. Nuorisotyöttömyys aiheuttaa nuorten syrjäytymisvaaran. Valtaosa ikääntyneistä asuu omassa kodissa mutta kotiin tuotavien palvelujen



ja esteettömien asumisjärjestelyjen tarve lisääntyy. Ikäihmisten määrän lisääntymisen myötä sairastavuus tulee kasvamaan.

Globaalisti kansainvälistymiskehitys jatkuu. Ilmastonmuutoksen torjuminen ja siihen varautuminen on edelleen ajankohtaista, ympäristöhaasteet ovat globaaleja ja maahanmuuttokriisi koskettaa esimerkiksi edelleen Eurooppaa laajalti. Erilaiset älykkäät teknologiset ratkaisut lisääntyvät maailmalla ja muokkaavat toimintaympäristöä kiihtyvällä tahdilla. Työn ja toimeentulon murros on jo käsillä, sillä työn luonne, työn tekemisen tavat, työtilat, työurat ja ammattikuvat muuttuvat nopeasti. Perinteinen yleinen käsitys palkkatyöstä ei enää ole ajankohtaista. Tämän päivän ja huomisen kuntien toimintaympäristö on kompleksisempi ja vaikeasti ennustettavampi kuin koskaan ennen.

4. TORNION KAUPUNGIN STRATEGIAPERUSTA

4.1. Tornion kaupungin toiminta-ajatus

Tornion kaupungin toiminta-ajatuksena on mahdollistaa asukkaidensa hyvinvointi sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet kotikaupunkinsa asioihin, edistää kaupunkilaisten sujuvaa arkea ja vahvistaa kestäväää taloutta ja elinvoimaa.

4.2. Tornion kaupungin visio 2027

Tornio on positiivinen rajatapaus

Onnellisten asukkaiden, uudistuvien palveluiden ja menestyvien yritysten vetovoimainen rajakaupunki

Tornio on 400-vuotias (1621) lappilainen rajakaupunki Tornionjoen ja Perämeren yhtymäkohdassa. Tornio on Lapin vanhin kaupunki. Yhdessä Ruotsin Haaparannan kanssa se muodostaa ainutlaatuisen kansainvälisen kaksoiskaupungin, jossa kohtaavat suomalainen ja ruotsalainen kulttuuri ja kieli, rajakauppa, rajat ylittävät palvelut, joki ja meri sekä vahvat liikenne- ja matkailuvirrat eri puolilta Barentsia. Tornio on kahden aikavyöhykkeen ja usean maantieteellisen ja hallinnollisen alueen rajalla. Tornio sijaitsee samanaikaisesti Lapissa, Meri-Lapissa, Lounais-Lapissa, Länsi-Pohjassa, Tornionlaaksossa, Perämerenkaarella, Peräpohjolassa ja on osa Eurooppaa, Barentsin ja Itämeren alueita sekä Pohjoiskalottia. Tornio on vuosisataisesta kaupunkikulttuuristaan huolimatta Lapin vahvin maaseutukaupunki sekä yksi Suomen teollistuneimmista kaupungeista. Tornio on lyhyesti sanottuna positiivinen rajatapaus!

4.3. Tornion kaupungin toimintaperiaatteet

Asiakaslähtöisyys ja palveluhenkisyys

- Tornion kaupunki on julkinen palveluorganisaatio, jonka keskiössä on tyytyväinen asiakas.

Avoimuus ja läpinäkyvyys

- Avoin ja läpinäkyvä hallinto sekä päätöksenteko ovat Tornion kaupungin toiminnan lähtökohtina ja eettisenä perustana.

Turvallisuus

- Tornion kaupunki luo puitteet kaupunkilaisten turvalliselle arjelle.

Jatkuva uudistuminen

- Tornion kaupunki elää ajassa sekä uudistaa palveluita ja palveluprosessejaan ulkoisen ja sisäisen toimintaympäristön haasteisiin vastaten.



5. VALTUUSTOKAUDEN STRATEGISET TAVOITTEET 2017-2021

5.1. Vetovoimainen rajakaupunki

STRATEGINEN PÄÄMÄÄRÄ 1	VETOVOIMAINEN RAJAKAUPUNKI	
Valtuustokauden strateginen tavoite 2017-2021	Toimenpiteet	Mittarit
1. Tornion väkiluku kasvaa	Kaupunkistrategian toimenpiteet tähtäävät kokonaisvaltaisesti kaupungin väestönkehityksen kääntämiseen uudelleen kasvuun.	✓ Kaupungin väkiluku 31.12.
2. Yksityisen sektorin työpaikkamäärä kasvaa ja investoinnit lisääntyvät	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Aktiivinen elinkeinopolitiikka ja yritysmyönteinen päätöksenteko ✓ Asiakaslähtöiset elinkeinopalvelut ja rajasijainnin hyödyntäminen sijoittumispalveluissa ✓ Kasvualoihin panostaminen (LNG / energia, bio- ja kiertotalous, matkailu, logistiikka, hoiva-ala) ✓ Tornion elinkeino-ohjelman ajantasaistaminen 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Työpaikat lkm. (2015: 8 603) ✓ Yrityisperustanta, netto ✓ Toteutuneet investoinnit ✓ Luovutetut yritystontit kpl ✓ Rakentamisen volyymi m3 (rakennusluvut) ✓ Yritysvaikutusten huomioiminen ✓ Elinkeinopoliittinen mittaristo (ELPO 2016: 6,9)
3. Aktiivinen, kokeileva ja vaikuttava työllisyyspolitiikka	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lapin työllisyyskokeilu (1.8.2017-31.12.2018) ✓ Työllisyysohjelma 	✓ Työttömyysaste %
4. Matkailuvetovoiman vahvistaminen	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tornion matkailun kasvuohjelma ✓ Aktiivinen tapahtumatuotanto ja kaupunkikulttuurin vahvistaminen yhteistyössä kaupungin ja elinkeinoelämän kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Matkailutilastot ja tutkimukset ✓ Vetovoimakohteiden ja tapahtumien kävijämäärät ✓ Matkailuinvestoinnit ✓ Matkailun tulo- ja työllisyysvaikutukset / selvitys
5. TornioHaparandan yhteinen ydinkeskusta kasvaa ja kehittyy myönteisesti	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Europan 14 -jatkosuunnittelu ✓ Kaupunkikuvan ja viihtyisyyden parantaminen / keskustavisio ✓ Kaupunkikeskustan kehittämisen uudelleen organisointi 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tehdyt toimenpiteet ✓ Keskustan investoinnit ✓ Kaupunkikeskustan elinvoimamittaus
6. Myönteinen Tornio-kuva vahvistuu (brändi)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tornion maine- ja mielikuvan vahvistaminen, maineenhallinta ✓ Tornio 400 v -juhlavuoden hyödyntäminen (2021) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kuntaimagotutkimukset ✓ Mediaseuranta
7. Vetovoimaiset ja vaikuttavat koulutuspalvelut	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kumppanuussopimus (kaupunki, Lappia, Lapin AMK) ✓ Edunvalvonta ja uusien työvoimatarpeeseen perustuvien koulutusohjelmien saaminen kaupunkiin 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kaupungissa toimivat oppilaitokset, koulutusalat/-ohjelmat ja niiden vetovoimaisuus ✓ Edunvalvonnassa onnistuminen
8. Saavutettavuuden parantaminen	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Edunvalvonta ✓ Kv-raide liikenneyhteyksien palvelutason ja infrastruktuurin kehittäminen (Bothnian Corridor, Silkkitie, Jäämerenrata/Narvik) ✓ Seudullinen yhteistyö Kemi-Tornion lentoaseman yhteyksien kehittämiseksi 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Edunvalvonnassa onnistuminen ✓ Kemi-Tornion lentoaseman matkustajamäärä
9. Toimiva maankäyttöpolitiikka	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tornion yleiskaava 2021 + ajantasaisuuden arviointi ✓ Maapoliittisen ohjelman toteuttaminen (2014-2021) ✓ Riittävä tonttituotanto 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Yleiskaava 2021 ✓ Maapoliittinen ohjelma ✓ Tonttituotanto / vuosi (tavoitetaso 30 kpl / vuosi)



5.2. Toimivat ja uudistuvat palvelut

STRATEGINEN PÄÄMÄÄRÄ 2	TOIMIVAT JA UUDISTUVAT PALVELUT	
Valtuustokauden strateginen tavoite 2017-2021	Toimenpiteet	Mittarit
10. Sähköinen asiointi ja itsepalvelut lisääntyvät	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sähköisen asiointin laajentaminen (ajantasainen digiagenda) ✓ Kaupungin internet-sivujen kehittäminen sähköisenä palvelualustana ✓ Käyttäjätyytyväisyyskysely ✓ Valokuidun saatavuuden parantaminen 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sähköisten palvelujen käyttäjä- ja lukumäärä kasvaa ✓ Sähköisten palvelujen käyttäjätyytyväisyys ✓ Valokuituverkon kattavuus
11. Asiakaslähtöinen palvelukulttuuri vahvistuu	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Asiakaspalvelun kehittäminen palveluyksiköissä (mm. koulutus-suunnitelmat, koulutukset, asiakaspalvelusuunnitelmat) ✓ Asiakaspalautejärjestelmä ✓ Asiakastytyväisyyskyselyt 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tehdyt toimenpiteet (esim. toteutuneet koulutuspäivät) ✓ Asiakastytyväisyys / -palautte ✓ Kuntapalvelutkimukset 2-4 v. välein
12. Julkisten palveluiden tuottavuus, tehokkuus ja vaikuttavuus paranevat	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tornion kaupungin toimintojen jatkuva uudistaminen (palvelut, palveluprosessien kuvaaminen ja kehittäminen, palveluverkko, henkilöstö, kiinteistöt, hankinnat, työkalut) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tutkimukset ja selvitykset ✓ Palvelukustannukset ✓ Palveluiden optimointi ✓ Kaupungin omistamien tilojen käyttöaste
13. Vaihtoehtoiset palveluiden tuottamistavat yhteistyössä yritysten ja kolmannen sektorin kanssa	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Asiakassetelin käytön laajentaminen tarkoituksenmukaisissa palveluissa ✓ Monituottajamallien ja verkostokumppanuuksien aktiivinen edistäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Asiakassetelin piirissä olevat palvelut ✓ Selvitetyt ja toteutuneet monituottajamallit
14. Kuntarajat ylittävä yhteistyö ja verkostojen hyödyntäminen sekä kehittäminen palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kuntarajat ylittävä yhteistyö tuottavuutta, tehokkuutta ja vaikuttavuutta parantavissa palveluissa (raja-, seutu- ja maakuntayhteistyö). ✓ Palveluyhteistyön kehittäminen Kemi-Tornion alueella seutuyhteistyön nykytilaselvityksen pohjalta 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tehdyt selvitykset ja päätökset
15. Maakunta- ja soterakennemuutoksen sekä muiden hallinnon uudistusten edellyttämien toimenpiteiden toteutus	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sote- ja maakuntalainsäädännön edellyttämien toimenpiteiden toteuttaminen Torniossa ja Lapissa ✓ Mehiläinen Länsi-Pohja Oy (yhteisyrittäjä) ✓ Talous- ja velkaneuvonta valtiolle 1.1.2019 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tehdyt toimenpiteet



5.3. Onnellinen ja osallistuva torniolainen

STRATEGINEN PÄÄMÄÄRÄ 3	ONNELLINEN JA OSALLISTUVA TORNIOLAINEN	
Valtuustokauden strateginen tavoite 2017-2021	Toimenpiteet	Mittarit
16. Kuntalaisten hyvinvointi paranee ja vastuu sekä aktiivisuus omassa hyvinvoinnissa kasvavat		
<i>Koko väestö / työikäiset</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ HYTETU -työn organisointi uudessa kunnassa (mm. hyvinvointikoordinaattori) ✓ Väestön aktivointi hyvinvointia tukeviin ja terveellisiin elämäntapoihin 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Hyvinvointikertomus ✓ THL Ikävakioitu sairastavuusindeksi ✓ HYTETU -organisointi
<i>Lapset ja lapsiperheet</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Verkostomaisen yhteistyön vahvistaminen (mm. Perhekeskus-malli) ✓ Koulukiusaamisen ennaltaehkäisy 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Hyvinvointikertomus ✓ Kouluterveyskysely ✓ OPH / MOVE- mittaristo
<i>Nuoret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Koulunuorisotyö pysyväksi toimintamalliksi ✓ Ohjaamo -mallin selvittäminen ja mahdollinen käyttöönotto ✓ Koulukiusaamisen ennaltaehkäisy 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Hyvinvointikertomus ✓ Kouluterveyskysely ✓ OPH / MOVE-mittaristo
<i>Ikäihmiset</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Verkostomaisen yhteistyön vahvistaminen 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Hyvinvointikertomus
17. Terveellinen, turvallinen ja viihtyisä asuin- ja elinympäristö tukee ja vahvistaa kuntalaisten hyvinvointia	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liikenneturvallisuuden parantaminen ✓ Maankäyttöpolitiikan toteuttaminen ✓ Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liikenneturvallisuussuunnitelman ja -työryhmän toimenpiteet ✓ Yleiskaava, maapolitiikka ✓ Tehdyt toimenpiteet
18. Kuntalaisten yhteisöllisyys ja ME-henki vahvistuvat	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Positiivisten viestien lisääminen julkisuuteen ✓ Tornio 400 v -juhluvuosi (2021) ✓ Kylien ja kaupunginosien yhteisöllisyyden vahvistaminen ✓ Kaupunki-järjestöyhteistyön vahvistaminen 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Yhdistyksiä / 1000 as.19,2 (2017) ✓ Yhdistysten aktiivisuus ja toiminta ✓ Kouluterveyskysely
19. Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet kotikaupunkinsa asioihin paranevat	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kuntalaisten osallistumis- mahdollisuuksien ja kanavien lisääminen, kuntalaisten aktivointi ✓ Vammais-, ikäihmisten ja nuorisoneuvostojen sekä Tornion kylien neuvoston tehtävien kirkastaminen ja valjastaminen hyötykäyttöön ✓ Tornion kaupungin osallisuussuunnitelman laatiminen ✓ Asiakaspalautejärjestelmän kehittäminen ja käyttöönotto 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Osallistumis- ja vaikuttamis-kanavat (tilaisuudet, osallistujat, kanavat) ✓ Kuntalais- ja asiakaspalautteiden määrä ✓ Äänestysaktiivisuus (Kuntavaalit 2017: 58 %)



5.4. Toimiva kaupunkikonserni

STRATEGINEN PÄÄMÄÄRÄ 4	TOIMIVA KAUPUNKIKONSERNI	
Valtuustokauden strateginen tavoite 2017-2021	Toimenpiteet	Mittarit
20. Talouden tasapainottaminen	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kaupungin talouden ja toimintojen sopeuttaminen (uusi kunta 1.1.2020), tasapainoinen käyttötalous ✓ Talouden kannalta kestävä investointiohjelma ✓ Investointien tulorahoituksen vahvistaminen ✓ Talouden tasapainottamisohjelman päivitys tarvittaessa 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kaupunkikonsernin taloudellisten raja-arvojen toteutuminen (tavoite max.1 raja-arvo täyttyy 2021) ✓ Peruskunnan tilikauden tulos positiivinen (minimi 1,5 ME) ✓ Peruskunnan ja konsernin lainakanta e / asukas alle koko maan kuntien keskiarvon
21. Omistajapolitiikan ja omistajaohjauksen vahvistaminen	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kaupungilla on omistuksilleen selkeät ja mitattavat tavoitteet, joita johdetaan ja seurataan vuosittain ✓ Omistajapoliittiset linjaukset uudistetaan 2018 ✓ Kiinteistöomaisuuden hallinta 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Konserniohjeen ja omistajapolitiikan toteutuminen (tavoitteet, toimenpiteet) ✓ Kiinteistö- ja toimitilasalkku, toimenpiteiden toteutuminen
22. Strateginen henkilöstöjohtaminen	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Muutosjohtamisen ja henkilöstön muutoksiin valmistautumisen tukeminen ✓ Henkilöstön motivointi ja osaamisen vahvistaminen ✓ Työhyvinvoinnin edistäminen ✓ Myönteisen työnantajamielikuvan vahvistaminen 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Työyhteisö- ja esimiespalaverit ✓ Sairauspoissaolot lkm. ✓ Koulutuspäivien lkm. ✓ Henkilöstön vaihtuvuus / hakemuksia per avoin työpaikka
23. Johtamisjärjestelmän kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Toimintatapojen yhtenäistäminen koko kaupunkikonsernissa (yhteiset pelisäännöt) ✓ Sisäisen ja ulkoisen viestinnän vahvistaminen ✓ Toimintaprosessien kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tehdyt toimenpiteet



6. TORNION KAUPUNGIN KÄRKIHANKKEET

Tornion kaupunkistrategian yhteydessä on määritetty seuraavat kärkihankkeet valtuustokaudeksi 2017-2021. Hankkeita ei ole priorisoitu.

HANKE 1: TornioHaaparandan ydinkeskustan kehittäminen / E14 jatkosuunnittelu

Hankkeessa kehitetään Tornion ja Haaparannan yhteistä kaupunkikeskustaa vuonna 2017 toteutetun Europan 14 -arkkitehtuurikilpailun tulosten pohjalta. Kohdealue sijaitsee Tornion keskustatoimintojen alueella E4 -tien ja Tornionjoen välittömässä läheisyydessä ulottuen Ruotsin Haaparannan puolelle. Vuonna 2018 käynnistetään Tornion osalta kohdealueen tarkempi suunnittelu (mm. kaavarunko, hankkeistaminen), jossa linjataan alueelle sijoituvia toimintoja (esim. asuminen, liiketilat, liikenne ja yhteydet, matkailu- ja virkistyskäyttö).

HANKE 2: Arctio – Tornio Energy, Industrial and Logistics Park

Tornion Röyttään avataan 2018 Pohjoismaiden suurin LNG-tuontiterminaali, jonka läheisyyteen on suunnitteilla uusi yritysalue nimeltään Arctio. Arction menestystekijät nojaavat vahvaan teollisuuskluusteriin, laadukkaaseen infrastruktuuriin ja logistiikkaan sekä raaka-ainevirtoihin. Arctiossa voi hyödyntää LNG:tä, jonka höyrystys tuottaa valtavasti kylmäenergiaa. LNG:tä voivat hyödyntää erityisesti metalliteollisuus, kemian- ja petrokemian teollisuus, bio- ja kiertotalous, kaivosteollisuus, logistiikka-ala, meriliikenne, polttoaineala, energiasektori, datakeskukset, elintarvikeyritykset, kryogeniikka sekä kaasualan tutkimus ja kehitys. Arction suunnittelualueella on käynnissä osayleiskaavan laatiminen, joka valmistuu loppuvuonna 2018. Syksyllä 2018 on mahdollista käynnistää ensimmäisiä hankeasemakaavoja.

HANKE 3: Tornion matkailun kasvuohjelma

Tornion matkailullisen vetovoiman vahvistaminen on noussut keskeiseksi strategiseksi tavoitteeksi kaupunkistrategian uudistamisprosessin yhteydessä. Tornioon on tehty viime vuosina useita matkailua palvelevia investointeja sekä parannettu olemassa olevaa matkailuinfraa. Tällä hetkellä rajakauppa on keskeinen matkailun vetovoimatekijä, mutta tulevaisuudessa Tornion matkailullinen potentiaali tulisi saada laajemmin hyödynnettyä. Tornion matkailun nostaminen uudelle tasolle edellyttää matkailun kokonaisvaltaisen kasvuohjelman laatimista, jossa kaupunki, elinkeinoelämä ja muut toimijat sopivat yhteisistä tavoitteista ja toimenpiteistä, työnjaosta ja yhteistyöstä eri toimijoiden kesken.

HANKE 4: Tornion ja Meri-Lapin saavutettavuuden parantaminen

Laurila-Tornio-Haaparanta -ratayhteys tulisi sähköistää pikaisesti ja raja-alueen raideliikenteen logistinen infrastruktuuri saattaa siihen kuntoon, että se mahdollistaa sujuvan ja kustannustehokkaan rajanylityksen Suomen ja Ruotsin välillä sekä tavara- että henkilöliikenteessä. Tämä avaa kansantaloudellisesti pienillä investoinneilla kansainvälisen kuljetuskäytävän Pohjois-Suomesta Eurooppaan ja Jäämerelle Narvikin satamaan, parantaa liikenneyhteyksiä ja saavutettavuutta sekä avaa tätä kautta alueen elinkeinoelämälle kokonaan uusia markkinoita ja mahdollisuuksia.

Tornion kannalta toinen merkittävä asia on Kemi-Tornion lentoaseman yhteyksien turvaaminen ja kehittäminen osana Suomen ja Lapin lentoasemaverkkoa. Kemi-Tornion lentoaseman suurimmat kehittämismahdollisuudet nojaavat muiden Lapin lentoasemien tavoin kansainvälisesti koko ajan kasvavaan matkailun vetovoimaan Suomen Lappia kohtaan.



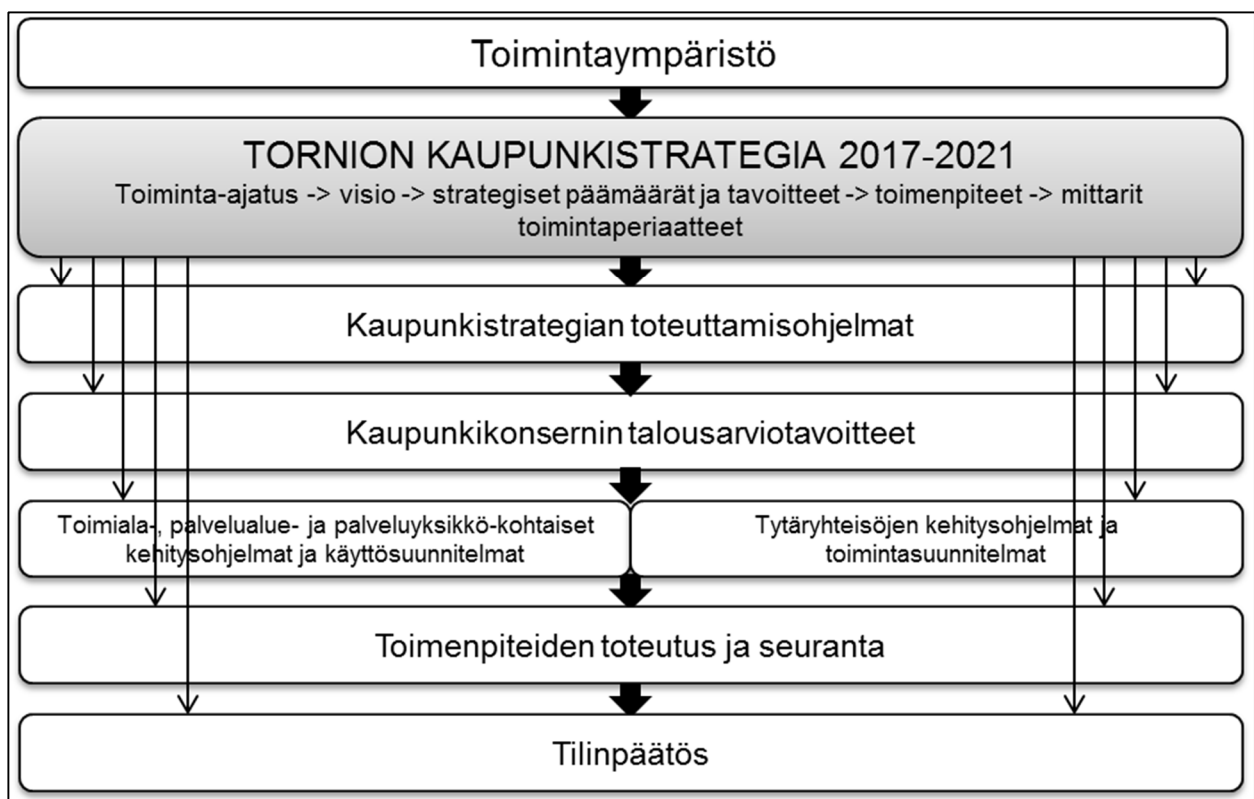
HANKE 5: Maakunta- ja sote-rakennemuutoksen toimenpiteiden läpivienti Torniossa

Pääministeri Sipilän hallitusohjelmaan sisältyy maakunta- ja sote-rakennemuutos, jonka yhteydessä on määrää perustaa uudet maakunnat, uudistaa sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteita, palveluita ja rahoitusta sekä siirtää maakunnille uusia tehtäviä. Uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2020 alkaen. Uudistus edellyttää toteutuessaan myös Torniossa lukuisia sopeuttamistoimenpiteitä, jotka liittyvät mm. talouteen ja henkilöstöön sekä palveluiden järjestämiseen ja tuottamiseen uudessa kunnassa.

7. KAUPUNKISTRATEGIAN TOIMEENPANO, SEURANTA JA ARVIOINTI

Tornion kaupunginvaltuusto hyväksyy kaupunkistrategian, jonka jälkeen käynnistyy strategian toimeenpanovaihe keväällä 2018. Torniossa on jatkossa uuden kaupunkistrategian myötä ainoastaan yksi kaupunkitason strategia ja siitä johdettavat asiakirjat (suunnitelmat, ohjelmat) ovat strategian toteuttamishjelmia.

Kaupunkistrategian toimeenpano käynnistyy osittain jo vuoden 2018 talousarvion yhteydessä, mutta täysimääräisesti talousarviovuodesta 2019 lähtien. Strategiakauden talousarviot ja suunnitelmavuodet laaditaan siten, että ne toteuttavat kaupunkistrategiaa ja edellytykset kaupungin tehtävien hoitamiseen turvataan.



Kuva. Tornion kaupunkistrategian toteutus osana kaupungin johtamis- ja ohjausjärjestelmää.

Strategian toimenpiteistä raportoidaan säännöllisesti osavuosisikatsausten ja tilinpäätösten yhteydessä sekä tarvittaessa erikseen. Kaupunkistrategian toteutumisen laajempi arviointi on tarkoitus tehdä vuoden 2020 tilinpäätöksen yhteydessä.

Uutta kaupunkistrategiaa toteuttavat keskeiset toimenpideohjelmat ja suunnitelmat uudistetaan ja ajantasaistetaan vaiheittain uuden kaupunkistrategian mukaiseksi.



Strateginen päämäärä	Kaupunkistrategian toteuttamisohjelmat
Vetovoimainen rajakaupunki	<ul style="list-style-type: none"> • Elinkeino-ohjelma 2021 (2012) + toimeenpano-ohjelma (2013) • Matkailun kasvuohjelma (uusi, laaditaan TA2018) • Kumppanuussopimus 2017-2020 (kaupunki, Lappia, AMK) • Tornion yleiskaava 2021 (2009, lainvoima 2010) • Maapoliittinen ohjelma 2014-2021 (2014) • Viestintä- ja markkinointisuunnitelma (uusi, laaditaan)
Toimivat ja uudistuvat palvelut	<ul style="list-style-type: none"> • Palveluiden järjestämishjelma (2012, päivitetään 2019) • Palveluiden sähköistämisuunnitelma / Digiagenda (2017)
Onnellinen ja osallistuva torniolainen	<ul style="list-style-type: none"> • Hyvinvointikertomus ja -tilinpäätös vuosittain + laaja 4 v. välein (2017) • Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2014-2017 (2014) • Ikääntymispoliittinen ohjelma 2014-2017 (2014) • Vammaispoliittinen ohjelma 2016-2020 (2016) • Osallisuusohjelma (uusi, laaditaan)
Toimiva kaupunkikonserni	<ul style="list-style-type: none"> • Omistajapolitiikka (2012, laaditaan 3/2018) • Henkilöstöohjelma (2016, päivitetään 2018)

